

Bemærkninger til lovforslaget.

Indledning.

Forslaget afløser råstofloven, lov nr. 285 af 7. juni 1972 om udnyttelse af sten, grus og andre naturforekomster i jorden og på søterritoriet, som ændret ved lov nr. 291 af 23. maj 1973, lov nr. 311 af 19. juni 1974 og lov nr. 288 af 26. juni 1975, lov nr. 292 af 23. maj 1973 om kystfredning samt lov nr. 172 af 7. juni 1958 om brunkullejer.

Råstofloven – i det følgende benævnt 1972-loven – fremkom som et led i den forudsætningslovgivning, som blev gennemført ved Danmarks indtræden i EF. Lovens administration blev henlagt til ministeriet for offentlige arbejder og overført til miljøministeriet ved dette ministeriums dannelse den 5. oktober 1973.

Ifølge 1972-loven kræver som hovedregel enhver erhvervsmæssig råstofindvinding tilladelse. Tilladelse til indvinding på landjorden meddeles af amtsrådet efter en afvejning af foreliggende samfundsmæssige interesser, mens tilladelser til indvinding på søterritoriet meddeles af miljøministeren. Efter kontinentalsokkeloven meddeles en tilladelse til indvinding på kontinentalsoklen ligeledes af miljøministeren. 1972-loven har medført, at en række ulemper ved råstofindvindingen er blevet forhindret eller formindsket. 1972-loven har sammen med kontinentalsokkeloven betydet, at de offentlige planlægningsmyndigheder har fået et vist indseende med råstofindvindingen på landjorden og fra havbunden og dermed med udnyttelsen af Danmarks samlede råstoffressourcer. En egentlig planlægning af råstofindvindingen og råstofanvendelsen åbnede 1972-loven imidlertid ikke mulighed for.

Gennemførelsen af loven om lands- og regionplanlægning i 1973 og loven om kommuneplanlægning i 1975 har nødvendiggjort, at der tilvejebringes et bedre grundlag for at inddrage råstofindvindingsinteresserne i den sammenfattende arealplanlægning. Det fremgår af de nævnte love, at såvel regionplanerne (regionplanlovens § 7) som kommuneplanerne (kommuneplanlovens § 9) skal indeholde retningslinier for anvendelsen af arealer til udnyttelse af råstofforekomster.

Med henblik bl. a. på at indpasse råstofplanlægningen i lands- og regionplanlægningen foreslås tilvejebragt hjemmel for, at råstofindvindingen foregår efter en planlægning. Planlægningen skal dels sikre, at værdifulde råstofforekomster så vidt

muligt udnyttes, før arealerne beslaglægges til andre formål, dels give mulighed for, at ressourcerne fordeles og anvendes hensigtsmæssigt.

Hertil kommer, at der siden 1972 med stadig større styrke har vist sig behov for, at forsynings- og ressourcensynspunkter inddrages i administrationen bl. a. ved afvejningen af de samfundsmæssige hensyn ved meddelelsen af tilladelser til råstofindvinding.

I 1974 nedsatte fredningsstyrelsen en arbejdsgruppe med repræsentanter fra bl. a. de berørte erhverv, Danmarks Geologiske Undersøgelse og amtskommunerne, der fik til opgave at analysere de interesser og problemer, der knytter sig til råstofudnyttelsen. I arbejdsgruppens beretning »Råstoffressourcer og deres anvendelse« fra november 1975 – i det følgende nævnt beretningen – er der redegjort for den eksisterende viden om råstofforekomsterne på landjorden, det nuværende forbrug er gjort op, ligesom der er foretaget et skøn over samfundets fremtidige behov for råstoffer.

Omfanget af vore råstoffer er ifølge skønnene i beretningen mere beskedne end hidtil antaget og det fremgår, at de lettest tilgængelige råstoffer er udnyttede eller er under udnyttelse. Man kender i dag ikke omfanget og beliggenheden af de resterende ressourcer, men det må med den nuværende viden forventes, at en række råstoffer, bl. a. sten, grus og ler vil blive en mangelvare inden for et begrænset tidsrum.

Det anføres, at akutte mangelsituationer vil kunne opstå, såfremt der ikke i videre omfang tilvejebringes en råstofhusholdning, der sikrer:

at materialerne ikke anvendes i større mængder end nødvendigt,

at materialerne anvendes i forhold til deres kvalitet,

at materialer, der er begrænsede, ikke anvendes, når andre, som er tilstede i større omfang, kan udnyttes,

at en given forekomst udnyttes fuldt ud, at der sættes ind på at finde egnede erstatningsmaterialer for de naturgivne materialer, samt at der sker genbrug og anvendelse af affaldsprodukter, hvor det er muligt.

Råstofsituationen tilsiger således en stærkere offentlig styring af råstofudnyttelsen. Der må sættes ind på at sikre, at de resterende råstoffer anvendes på den for samfundet som helhed mest hensigts-